

NMGR ZUŠ

Okruh 1/ Didaktika výtvarné výchovy.

1. Oborová didaktika výtvarné výchovy

Otázka vymezuje pojem didaktika, tematizuje vztah mezi obecnou didaktikou a oborovou didaktikou, vymezí předmětné pole oborové didaktiky. Student představí výčet a charakteristiku základních faktů oborově didaktického zájmu (1. fakt oboru vědy či umění, 2. fakt didaktického jednání učitele, 3. fakt učebního výkonu žáka, 4. faktický stav kulturního a společenského kontextu), přiblíží základní pojetí oboru (gnozeologické, videocentrické, artcentrické a animocentrické) a jejich důrazy v oblasti elementárních oborových fakt. Student s oporou o vlastní teoretickou práci (seminární, bakalářskou, diplomovou) blížeji představí a charakterizuje jednu z oblastí oborově didaktického zájmu: studium ontogeneze oborového myšlení; studium edukačního procesu a teorie vyučování; epistemologickou analýzu oboru; studium vztahů oborového vzdělávání k jeho společenskému okolí.

Klíčová slova: didaktika, elementární kategorie oborové didaktiky a typy otázek oborově didaktického výzkumu, koncepce výuky, základní typy koncepcí výuky v oboru výtvarná výchova

SLAVÍK, J. *Od výrazu k dialogu ve výchově. Artefiletika*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN: 80-7184-437-3.

SLAVÍK, J., JANÍK, T. *Teorie, výzkum a tvorba školy. Pedagogika*, 2006, 56, č. 2. ISSN 3330-3815.

SLAVÍK, J., WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění / teorie a praxe artefiletiky 2.díl*. Praha: PF UK, 2004. ISBN 80-7290-066-8.

ŠTECH, S. *Mise školy – chránit kulturu i rozvíjet dítě*. Dostupné na URL: <http://www.konzervativizmus.sk/article.php?1435>. [cit. 2010-30-10].

VYSKOČILOVÁ, E., DVOŘÁK, D. *Didaktika jako věda a jako nástroj učitele*. In *Školní didaktika*. Kalhous, Z., Obst, O. a kol. (ed.) Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.

2. Oborově didaktická interakce ve výtvarné výchově

Student skrze pojem role, autorita a profesní kompetence definuje pozici učitele a představí ji v souvislosti jejich inter/personálních determinant: učitelovo pojetím výuky, teorií oboru a kurikulárním programem. Dále představí koncept pedagogického díla a s pomocí dílčích pojmů (např. námět, výrazová hra, vzdělávací motiv) vymezí jeho obsahově činnostní strukturu. S oporou o autentický zážitek zaznamenaný v reflektivní bilanci přiblíží kasuistiku vzdělávací situace a pokusí se ji vymezit s oporou o typologii interakčních žánrů (dílno, divadlo a těžký život).

Klíčová slova: role, autorita, hlavní typy autority, profesní kompetence, učitelovo pojetí výuky, RVP, pedagogické dílo a jeho základní obsahově interakční struktura, interakční žánry

HAZUKOVÁ, H., ŠAMŠULA, P. *Didaktika výtvarné výchovy. 1. díl*. Praha: Univerzita Karlova, 2005. ISBN 80-7290-237-7.

SLAVÍK, J., ČAPKOVÁ, D. *Reflexe učitelské profese: Dílno, divadlo a těžký život v pojetí výuky*. *Pedagogika*, 44, 1994, č. 4, s. 377-388.

SLAVÍK, J. *Od výrazu k dialogu ve výchově. Artefiletika*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN: 80-7184-437-3.

SLAVÍK, J. Zamyšlení nad vzdělávacím programem z hlediska učitelské autority : Učitel výtvarné výchovy – úředník, šaman, profesionál...? .*Výtvarná výchova*, 2005, roč. 45, č. 3-4, s. 21-23. ISSN 1210-3691.

SLAVÍK, J., WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění / teorie a praxe artefietiky 2.díl*. Praha: PedF UK, 2004. ISBN 80-7290-066-8.

SLAVÍK, J., JANÍK, T. Významová struktura faktu v oborových didaktikách. *Pedagogika*, 2005, 55, č. 4. ISSN 3330-3815.

3. Vzdělávací obsah ve výtvarné výchově

Student definuje pojem obsah vyučování, vymezí didaktickou transformaci obsahu a její psychodidaktickou a ontodidaktickou dimenzi. Vymezí pojem konceptualizace námětu a s oporou o ilustraci vysvětlí vztah mezi konceptem a prekonceptem. Podá informace o závazných kurikulárních rámcích a průřezových tématech. S oporou o pojmy horizont úkolu a horizont cíle uvažuje o řetězení témat výuky v dlouhodobější perspektivě (metodické řady a výtvarné projekty). S oporou o autentický zážitek zaznamenaný v reflektivní bilanci, přiblíží kasuistiku vzdělávací situace a demonstruje na ní porozumění pojmům učivo a očekávaný výstup. S pomocí odkazu na výtvarné vyjádření, jeho reflexi a interpretaci demonstruje konceptualizaci námětu, případně hledání vzdělávacích motivů.

Klíčová slova: obsah vyučování, didaktická transformace obsahu (psychodidaktická a ontodidaktická složka), učivo, koncept, prekoncept, konceptualizace námětu, očekávaný výstup, průřezové téma, výtvarná řada a projekt

ROESELVÁ, V. *Řady a projekty ve výtvarné výchově*, Praha: Sarah, 1997. ISBN 80-902267-2-8.

SLAVÍK, J., WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění / teorie a praxe artefietiky. 2.díl*. Praha: PedF UK, 2004. ISBN 80-7290-066-8.

SLAVÍK, J.; JANÍK, T. Významová struktura faktu v oborových didaktikách. *Pedagogika*, 2005, 55, č. 4. ISSN 3330-3815.

VANČÁT, J., PASTOROVÁ, M. Výtvarná výchova. In *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (se změnami provedenými k 1.9. 2007)*. Metodický portál RVP [online]. c2007 [cit. 2012-4-15]. Dostupné na URL: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf>.

VANČÁT, J., PASTOROVÁ, M. Výtvarná výchova. In *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Metodický portál RVP [online]. c2007 [cit. 2012-4-15]. Dostupné na URL: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPG-2007-07_final.pdf>.

4. Výrazová hra a tvůrčí činnosti ve výtvarné výchově

Student představí koncepci „pedagogického díla“ jako intencionálně utvářené situace, a definuje pojem důraz. Představí pojem výrazová hra a její základní typologii a porovná ji s koncepcí tvůrčích činností ve výtvarné výchově obsaženou v materiálu RVP ZV. U vybrané dimenze výrazové hry ilustruje využití důrazů při realizaci konkrétní aktivity. S oporou o autentický zážitek zaznamenaný v reflektivní bilanci, přiblíží kasuistiku vzdělávací situace a představí problematiku výběru a zadání námětu, coby pobídky ke vstupu do výrazové hry, problematiku jeho motivační složky a logiku provázanosti mezi obsahovou složkou („CO budeme dělat?“), technikou tvorby („JAK budeme pracovat?“) a smyslem nebo cílem („PROČ se tím budeme zabývat?“), která vede k hledání vzdělávacího motivu.

Klíčová slova: didaktický důraz, výrazová hra a její typologie, RVP a tři typy tvůrčích činností, motivace a jádro učební úlohy, vzdělávací motiv

HAZUKOVÁ, H. *Příprava učitele na rozhodování ve výtvarné výchově I.* Praha, PedF UK, 1994.

SLAVÍK, J., WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění / teorie a praxe artefietiky. 2.díl.* Praha: PedF UK, 2004. ISBN 80-7290-066-8.

VANČÁT, J., PASTOROVÁ, M. Výtvarná výchova. In *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (se změnami provedenými k 1.9. 2007)*. Metodický portál RVP [online]. c2007 [cit. 2012-4-15]. Dostupné na URL: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf>.

VANČÁT, J., PASTOROVÁ, M. Výtvarná výchova. In *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Metodický portál RVP [online]. c2007 [cit. 2012-4-15]. Dostupné na URL: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPG-2007-07_final.pdf>.

5. Problematika řízení výuky ve výtvarné výchově

Student objasní tzv. vzdělávací „paradox tvůrčí výchovy“ a s oporou o širší esteticko vědní rámec a Kulkovu duální estetickou teorii představí dvě základní pojetí cílů: vstřícný model (encountered model) a zprostředkující model (means-end model). Představí základní informace o možnostech hodnocení ve výtvarné výchově, např. relativní a normativní chyby, holistické a analytické hodnocení.

Student s oporou o autentický zážitek zaznamenaný v reflektivní bilanci, přiblíží kasuistiku vzdělávací situace a popíše „kolizní“ nebo „krizovou“ situaci výuky a její obsahový (námět, učivo, koncept) nebo interakční (autorita, sociální klima, apod.) kontext.

Klíčová slova: vzdělávací paradox tvůrčí výchovy, identifikátory tvůrčí a expresivní činnosti, estetická a umělecká hodnota, zprostředkující a vstřícný model kurikula, holistické a analytické hodnocení, relativní a normativní chyba, kolize a krize

SLAVÍK, J., WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění / teorie a praxe artefietiky. 2.díl.* Praha: PedF UK, 2004. ISBN 80-7290-066-8.

SLAVÍK, J. Problém chyby v tvořivě výrazové výchově. *Pedagogika*, 1994, 44, č. 2, s. 119 – 128. ISSN 3330-3815.

SLAVÍK, J. Mezi osobitostí a normou: proměny české výtvarné výchovy na přelomu tisíciletí. In *Obory ve škole (Metaanalýza empirických poznatků oborových didaktik)*. Slavík, J.(ed.) Praha: PedF UK. ISBN 80-7290-225-3.

6. Konceptualizace námětu a vzdělávací motiv

Student definuje pojem koncept a prekoncept a zdůvodní jejich zavedení s ohledem na interakci účastníků pedagogického díla. Představí klasifikaci tématických polí uměleckého konceptu (významové, konstruktivní, empatické a prožitkové), objasní možnosti využití znalosti typologie při zadání učební úlohy (např. ve vztahu k bezpečnému sociálnímu klimatu cílové skupiny aktérů zážitku). S oporou o koncepci J. Piageta popisující souvislost mezi rozvojem kognitivních funkcí a vývojem dětského výtvarného projevu zvažuje příhodnost námětů pro určité věkové kategorie žáků. S oporou o autentický zážitek zaznamenaný v reflektivní bilanci, přiblíží kasuistiku vzdělávací situace a demonstruje hledání vzdělávacích motivů s oporou o konceptualizaci námětu.

Klíčová slova: koncept a prekoncept, typologie tématických polí uměleckých konceptů, jednotlivé fáze ontogeneze kognitivních funkcí a vývoj výtvarného projevu, specifické rysy dětského výtvarného projevu

HAZUKOVÁ, H., ŠAMŠULA, P. *Didaktika výtvarné výchovy. 1. díl.* Praha: Univerzita Karlova, 2005. ISBN 80-7290-237-7.

SLAVÍK, J., WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění / teorie a praxe artefietiky. 2.díl.* Praha: PedF UK, 2004. ISBN 80-7290-066-8.

LUKAVSKÝ, J. Od akce k reflexi – hledání vzdělávacího motivu. In KOMZÁKOVÁ, M.; SLAVÍK, J. (ed.) *Umění ve službě, výchově, prevenci, expresivní terapii.* Praha: UK, 2009. ISBN 978-80-7290-415-0. s. 171-184.

7. Myšlenkový obraz díla ve výtvarné výchově

Student definuje pojem pedagogické dílo, představí jazykové možnosti vyjádření myšlenkového obrazu díla (úrovně jazykového diskurzu a způsoby jejich záznamu) a triádu jeho variant: preskripci, prognózu a reflexi. Ve vztahu s horizonty pedagogického díla uvažuje o ideální podobě „dobrého tvaru“ pedagogického díla. S ohledem na převažující expresivně tvůrčí charakter díla ve výtvarné výchově vyloží pojmy hermeneutická identita a hermeneutický kruh. S oporou o autentický zážitek zaznamenaný v reflektivní bilanci, přiblíží kasuistiku vzdělávací situace a porovná rozdíl mezi přípravným obrazem díla, reálným průběhem výukové situace a dobrým tvarem díla.

Klíčová slova: pedagogické dílo, myšlenkový obraz díla a jeho typy (preskripce, prognóza, reflexe), typy jazyků o díle, reflektivní bilance, typy popisu - terénní zápisky (field notes) a vzorky událostí (specimen records), horizonty díla, dobrý tvar díla, hermeneutická identita, hermeneutický kruh

SLAVÍK, J., WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění / teorie a praxe artefietiky. 2.díl.* Praha: PedF UK, 2004. ISBN 80-7290-066-8.

SLAVÍKOVÁ, V., SLAVÍK, J., ELIÁŠOVÁ, S. *Dívej se, tvoř a povídej! : artefietika pro předškoláky a mladší školáky.* Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-322-2.

8. Reflexe ve výtvarné výchově

Student vymezí pojem reflexe, s oporou o dispozice profesní kompetence učitele zdůvodní potřebu její reflektivní složky a představí podrobněji strukturu jejích determinant. Uvede a charakterizuje různé typy reflektivních aktivit (technická reflexe, reflexe v činnosti a po činnosti, poradní reflexe, osobní reflexe, kritické reflexe) a porovná je s přístupy využití videozáznamů při reflektivní přípravě učitelů („dobrá praxe“, prototypická situace, intervenční využití videozáznamu). S oporou o autentický zážitek zaznamenaný v reflektivní bilanci, přiblíží kasuistiku vzdělávací situace, vybere jednu vyzývací komponentu a vyloží ji v rámci zvoleného typu reflexe.

Klíčová slova: reflexe, profesní kompetence, reflektivní složka kompetence a její determinanty, vyzývací komponenty situace, typy reflektivních aktivit (technická, v činnosti a po činnosti, poradní, osobní, kritická), přístupy k využití videozáznamů

SLAVÍK, J., WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění / teorie a praxe artefietiky. 2.díl.* Praha: PedF UK, 2004. ISBN 80-7290-066-8.

JANÍK, T., MIKOVÁ, M. *Videostudie: Výzkum výuky založený na analýze videozáznamů*. Brno: Paido, 2006. Pedagogický výzkum v teorii a praxi. ISBN 80-7315-127-8.

NEZVALOVÁ, D. Reflexe a pregraduální didaktická příprava učitele. *e-Pedagogium* [online].

2002, roč. 2, č. 2. [cit. 2012-4-15]. Dostupné na URL:

<<http://epedagog.upol.cz/eped2.2002/clanek08.htm>>. ISSN 1213-7499.

9. Evaluace ve výtvarné výchově

Student vymezí pojmy hodnocení a evaluace, rozvede pojem holistické a analytické hodnocení, přiblíží pojem kritérium hodnocení a jeho strukturu a na příkladu ilustruje porozumění objektivnímu nebo subjektivnímu charakteru kritéria dle zvoleného interpretačního rámce. Představí základní kritéria estetického hodnocení (intenzitu, integritu a komplexitu). S oporou o autentický zážitek zaznamenaný v reflektivní bilanci, přiblíží kasuistiku výrazové hry a dle jejího zařazení do herní dimenze představí možnosti popisného nebo posuzujícího typu hodnocení.

Klíčová slova: hodnocení a evaluace, holistické a analytické hodnocení, popisné a posuzující hodnocení, kritérium hodnocení (jeho struktura, subjektivní a objektivní charakter), základní kritéria estetického hodnocení (intenzita, integrita a komplexita)

SLAVÍK, J., WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění / teorie a praxe artefiletiky. 2.díl.*

Praha: PedF UK, 2004. ISBN 80-7290-066-8.

SLAVÍK, J. *Hodnocení v současné škole. (Východiska a nové metody v praxi)*. 1.vyd. Praha: Portál 1999. ISBN 80-7178-262-9.

SLAVÍK, J. *Jak na hodnocení 1* [online]. c2006 [cit. 2012-4-15]. Dostupné na URL:

<<http://www.artefiletika.cz/modules/articles/article.php?id=20>>.

SLAVÍK, J. *Jak na hodnocení 2* [online]. c2006 [cit. 2012-4-15]. Dostupné na URL:

<<http://www.artefiletika.cz/modules/articles/article.php?id=21>>.

10. Konceptová analýza ve výtvarné výchově

Student definuje pojem konceptová analýza, a dílčí podpojmy pedagogické dílo, myšlenkový obraz díla, dobrý tvar díla, koncept a prekoncept, a představí typologii uměleckých konceptů. Vyjadřuje svůj názor na hodnocení činnosti učitele ve vztahu k profesním nárokům a zvažuje možnosti hodnocení a analýzy ve vztahu k potřebám a možnostem praxe. Studentna základě četby doporučené literatury nebo vlastní činnosti demonstruje využití metody konceptové analýzy pro hlubší porozumění jevu pozorovatelnému v zaznamenané výukové situaci.

Klíčová slova: konceptová analýza, pedagogické dílo, myšlenkový obraz díla, dobrý tvar díla, koncept a prekoncept, typologie uměleckých konceptů (významový, konstruktivní, prožitkový, empatický)

SLAVÍK, J., WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění / teorie a praxe artefiletiky. 2.díl.*

Praha: PedF UK, 2004. ISBN 80-7290-066-8.

DYTRTOVÁ, K., SLAVÍK, J. Smyslový přepis. *Výtvarná výchova*, 2009, 49, č. 2 – 3, s. 9 – 15.

SLAVÍK, J. *Předměty jako nádrže síly – konceptová analýza*. [online]. c2008 [cit. 2012-4-15].

Dostupné na URL: <<http://www.artefiletika.cz/modules/articles/article.php?id=67>>.

SLAVÍK, J., DYTRTOVÁ, K., HAJDUŠKOVÁ, L. Konceptová analýza tvořivých úloh (se zaměřením na výtvarnou výchovu a příbuzné umělecké obory). In SVATOŠ, T.; DOLEŽALOVÁ, J. (eds.)

Pedagogický výzkum jako podpora současné školy. Hradec Králové: GAUDEAMUS, Univerzita Hradec Králové, 2008. s. 761 – 778. ISBN 978-80-7041-287-9.

SLAVÍK, J., LUKAVSKÝ, J., DYTRTOVÁ, K., HAJDUŠKOVÁ, L. Konceptová analýza v učitelské reflexi tvořivé expresivní výuky. In SIKOROVÁ, Z., MALČÍK, M., PAVLICA, P. *Český pedagogický výzkum v mezinárodním kontextu*. Sborník příspěvků XVIII. ročníku celostátní konference ČAPV. Ostrava 9. – 11. září 2009, s. 485 – 494. ISBN 978-80-7368-769-4.

11. Koncepte vzdělávání na ZUŠ

Student s oporou o materiál RVP, případně o zkušenosti z vlastní praxe představí charakteristiku základního uměleckého školství, vymezí strukturu výtvarného oboru (oblasti Výtvarná tvorba a Recepce a reflexe výtvarného umění). Definiuje pojmy klíčové kompetence, očekávaný výstup a ilustruje jejich využití na konkrétním příkladu. S oporou o materiál RVP, případně o zkušenosti z vlastní praxe porovnává koncepci výuky výtvarné výchovy ve všeobecném vzdělávání a na ZUŠ v parametrech interakčního žánru, dimenze výrazové hry a pojetí výuky výtvarné výchovy (normativně estetické – kreativně – expresivní).

Klíčová slova: výtvarný obor ZUŠ, oblast Výtvarná tvorba a Recepce a reflexe výtvarného umění, klíčové kompetence, očekávaný výstup, interakční žánr, dimenze výrazové hry, pojetí výuky výtvarné výchovy (normativně estetické – kreativně – expresivní)

ROESELLOVÁ, V. *Didaktika výtvarné výchovy. 5, Nejen pro základní umělecké školy*. Praha : PedF UK, 2003. ISBN 80-7290-129-X.

SLAVÍK, J. Problém chyby v tvořivé výrazové výchově. *Pedagogika*, 1994, 44, č. 2, s. 119 – 128. ISSN 3330-3815.

SLAVÍK, J., WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění / teorie a praxe artefietiky 2.díl*. Praha: PedF UK, 2004. ISBN 80-7290-066-8.

Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání [online]. c2010 [cit. 2012-4-15]. Dostupné na URL: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/PRM_RVPZUV_NAWEB.pdf>.

12. Problematika výtvarného projektu

Student definuje pojem obsah a s oporou v RVP vymezí pojem učivo. Vysvětlí pojem didaktický důraz a uvede jej do souvislosti s typologií dimenzí výrazové hry. Objasní pojem očekávaný výstup a klíčové kompetence. S ohledem na tradiční obecně didaktické východisko, rozliší pojmy projekt a tematická řada S oporou o pojmy horizont úkolu a horizont cíle uvažuje o řetězení témat výuky v dlouhodobější perspektivě (výtvarná řada, výtvarný cyklus, metodická řada a výtvarný projekt). Na základě reflexe připravované, popřípadě i v praxi realizované tematické řady, objasní logický vztah mezi důrazy učitele na jedné straně a očekávanými výstupy žákovské aktivity na straně druhé.

Klíčová slova: obsah, učivo, dimenze výrazové hry, očekávaný výstup, klíčové kompetence, projekt, tematická řada, výukové horizonty, typologie časově náročnějších úkolů (výtvarná řada, výtvarný cyklus, metodická řada a výtvarný projekt)

KOL. AUTORŮ *Pohledy. Projektová metoda ve škole a za školou*. Praha: IPOS ARTAMA, 1993. KRATOCHVÍLOVÁ, J. *Teorie a praxe projektové výuky*. 1. vyd. Brno: MU, 2006. ISBN 80-210-4142-0.

ROESELLOVÁ, V. *Řady a projekty ve výtvarné výchově*, Praha: Sarah, 1997. ISBN 80-902267-2-8.

ROESELVÁ, V. *Didaktika výtvarné výchovy. 5, Nejen pro základní umělecké školy*. Praha: PedF UK, 2003. ISBN 80-7290-129-X.

SLAVÍK, J., WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění / teorie a praxe artefiletiky. 2.díl*. Praha: PedF UK, 2004. ISBN 80-7290-066-8.

Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání [online]. c2010 [cit. 2012-4-15]. Dostupné na URL: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/PRM_RVPZUV_NAWEB.pdf>.

13. Východiska artefiletiky: sociální a pedagogický konstruktivismus, koncepce reflektivního praktika, sémantika a teorie fikčních světů

Otázka probírá hlavní podpůrné koncepce v artefiletice: sociologické a pedagogické, logické a sémantické.

Klíčová slova: konstruktivismus, reflektivní praxe, sémantika, fikční a možné světy

DOLEŽEL, L. *Heterocosmica. Fikce a možné světy*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0735-2 (s. 17 – 41).

DYTRTOVÁ, K., LUKAVSKÝ, J., SLAVÍK, J. Vidět, tvořit a vědět, aneb jak se dělá význam ve výtvarné výchově. O komunikačním zprostředkování vzdělávacího obsahu. *Výtvarná výchova*, 2009, roč. 49, č. 1, s. 11 – 17. ISSN 1210 – 3691.

KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. Kapitola 1.8: Konstruktivismus v současné didaktice, s. 49 – 56.

KAŠČÁK, O. Je pedagogika připravená na změny perspektiv? Rekontextualizace pohledů na výchovně-vzdělávací proces pod vlivem radikálního individuálního konstruktivismu a postmoderního sociálního konstruktivismu. *Pedagogika*, roč. 52, č. 4, s. 388-414. ISSN 0031-3815.

SLAVÍK, J., DYTRTOVÁ, K., FULKOVÁ, M. Konceptová analýza tvořivých úloh jako nástroj učitelské reflexe. *Pedagogika*, 2010, roč. 60, č. 3-4, s. 223 – 241. ISSN 0031-3815.

SLAVÍK, J., WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění / teorie a praxe artefiletiky. 2.díl*. Praha: PedF UK, 2004. ISBN 80-7290-066-8.

14. Obraz a pojem, expresivita, děláním významu a reálná metafora v artefiletice

Otázka se věnuje základní polaritě v jádru uměleckých disciplín: vztahům mezi pojmem a obrazem. Odtud vyvozuje Croceho problematiku expresivity a zvláštní metaforický charakter utváření významu.

Klíčová slova: obraz, pojem, expresivita, reálná metafora

DYTRTOVÁ, K., LUKAVSKÝ, J., SLAVÍK, J. Vidět, tvořit a vědět, aneb jak se dělá význam ve výtvarné výchově. O komunikačním zprostředkování vzdělávacího obsahu. *Výtvarná výchova*, 2009, roč. 49, č. 1, s. 11 – 17. ISSN 1210 – 3691.

KESNER, L. (ed.) (1997) *Vizuální teorie*. Praha H et H. 1997. ISBN 80-86022-17-X.

SLAVÍK, J. Expresivita je mrtvá? Ať žije expresivita! *Výtvarná výchova*, 2009, roč. 49, č. 4, s.11 – 18. ISSN 1210-3691.

SLAVÍK, J. K předmětu didaktik v estetických oborech vzdělávání. *Pedagogická orientace*, 2011, roč. 21, č. 2, s. 67–85. ISSN 1211-4669.

15. Sémantický a strukturální přístup k vizuálně obraznému vyjádření a výtvarné výchově v současném kurikulárním dokumentu pro výtvarný obor - RVP.

Proč byl v kurikulárním dokumentu pro výtvarný obor uplatněn sémantický přístup? Co tento přístup umožňuje? Jak byste charakterizovali strukturu? Kde je strukturální přístup k výtvarné výchově v kurikulárním dokumentu uplatněn? Definujte pojem vizuálně obrazné vyjádření. Proč byl v RVP zaveden?

Klíčová slova: poznávací a komunikační funkce umění; vizuálně obrazné vyjádření; pluralitní interpretace; reflexivní a sémantický přístup k obrazovému znaku; smyslová, psychosomatická a sociální úroveň ve struktuře vizuálního vnímání

VANČÁT, J. *Koncepce výtvarné výchovy v Rámcovém vzdělávacím programu ve vztahu k možností jejího rozvoje*. In Zikmundová, V. (ed.) *Rámcový vzdělávací program a výtvarná výchova*. Symposium České sekce INSEA. Plzeň: ZČU, 2006. Str. 25 - 034. ISBN 80 – 7043 - 504 - 6.

VANČÁT, J. *Poznávací a komunikační obsah výtvarné výchovy v kurikulárních dokumentech*. Praha: MAC 2003, ISBN 80-860-1590-4.

VANČÁT, J. *Struktura mediálního obrazu*. In Mašek, J., Sloboda Z., Zikmundová, V. (eds.) *Mediální pedagogika v teorii i praxi*. Plzeň: ZČU, 2010. Str. 120 – 124. ISBN 978-80-7043-851.0

VANČÁT, J. *Výchova k tvořivosti ve školním vzdělávacím programu*. Praha, EduArt, 2007. 40 str. ISBN 978-80-86783-20-8.

VANČÁT, J., PASTOROVÁ, M. *Výtvarná výchova*. In *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (se změnami provedenými k 1.9. 2007)*. Metodický portál RVP [online]. c2007 [cit. 2012-4-15]. Dostupné na URL: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf>.

VANČÁT, J., PASTOROVÁ, M. *Výtvarná výchova*. In *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Metodický portál RVP [online]. c2007 [cit. 2012-4-15]. Dostupné na URL: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPG-2007-07_final.pdf>.

VANČÁT, J. *Vývoj obrazivosti od objektu k interaktivitě. Předpoklady gnozeologické analýzy obrazové stránky nových médií*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1625-4 (str. 14 – 40).

SLAVÍK, J. *Kdy se cosi stane znakem? Výtvarná výchova*, 2004, roč. 44, č. 4, s. 11 – 13. ISSN 1210 – 3691.

SLAVÍK, J. *Znak, symbol a výraz – stavební kameny řeči o výtvarné výchově*. *Výtvarná výchova*, 2004, roč. 44, mimořádné číslo, s.10-16. ISSN 1210 -3691.

VANČÁT, J. *Neomezujme si zbytečně prostor pro uplatnění výtvarné výchovy. (Proč používat pojem znak ve výtvarném umění a ve výtvarné výchově)*. *Výtvarná výchova*, 2006, roč. 46, č. 1, s. 17 – 19. ISSN 1210 -3691.

VANČÁT, J. *Výtvarný výraz, symbol - stavební kameny řeči o výtvarné výchově? Výtvarná výchova*, 2004, roč. 44, č.3 , s.15-18. a.

/poslední 4 příspěvky jsou dostupné na URL <http://casopis.eduart.cz/kategorie.asp?idk=84/>

(Uvedená literatura je doporučena k okruhům č. 15-19.)

16. Rozvíjení smyslové citlivosti ve výtvarném oboru RVP – metody a cíle

Jak je definováno rozvíjení smyslové citlivosti v RVP? Jaké kompetence žáka posiluje? Jaké učivo kapitola Rozvíjení smyslové citlivosti v RVP obsahuje? Rozved'te příklady z vlastní praxe.

Klíčová slova: diferenciacie obrazových prostředků, relace obrazových prostředků na základě Cézannova a Duchampova objevu, jeho uplatnění ve výtvarném umění moderny a ve škole

17. Uplatňování subjektivity ve výtvarném oboru RVP – metody a cíle

Jak je definováno uplatňování subjektivity v RVP? Jaké kompetence žáka posiluje? Jaké učivo kapitola Uplatňování subjektivity v RVP obsahuje? Jak byste charakterizovali subjektivitu vzhledem k strukturnímu modelu vizuálního vnímání? Rozved'te příklady z vlastní praxe.

Klíčová slova: subjektivita v RVP, subjektivita ve vztahu k psychosomatické vrstvě individua, subjektivita ve vztahu k biologické (smyslové) vrstvě existence, bezobjektové instinktivní vnímání (pohybu)

18. Ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazných vyjádření ve výtvarném oboru RVP – metody a cíle

Jak je definováno ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazných vyjádření v RVP? Proč je pro výtvarnou výchovu podstatné? Jaké kompetence žáka posiluje? Jaké učivo kapitola Ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazných vyjádření v RVP obsahuje? V jaké šíři podle vás pokrývá ověřování komunikačních účinků „reflexivní dialog“, uplatňovaný v artefietice? Rozved'te příklady z vlastní praxe.

Klíčová slova: interpretace tvorby ve vztahu k individuu, interpretace tvorby ve vztahu k societě, diskurs a jeho tvůrčí překonávání, komunikační ověření tvůrčího procesu, typy komunikačního ověření (prezentace, výstavy, sítě), vyvolání komunikačního ověření, reflexivní dialog

K této otázce také:

SLAVÍK, J., *Umění zážitku, zážitek umění. Teorie a praxe artefietiky, II. díl*. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta. 2004. ISBN 80-7290-130-3 (s. 235 – 262).